

ילדי הרחוב של הודו

צילומים: עמרי גלפרין ואורית גלפרין

מר גופטה, מהי משמעות המילה צ'טנה? ארגון צ'טנה בהינדית משמעותו "ליצור מודעות רחוב".

למה הכוונה?

יש ילדים שמסתובבים בכל מקום, גם ברחובות, והם מגיעים לידיים הלא נכונות. יש המון ילדים מנוצלים, ללא השכלה, הכשרה או תקווה. מדי שנה אנחנו מטפלים בכ-20,000 ילדים, שזה המון, אבל זו טיפה בים לעומת מספר הילדים האומללים שברחובות הודו. יש לנו כמה מרכזים חינוכיים, והילדים אוהבים להגיע אלינו כי הם גם מתחנכים וגם נהנים ממזון ופיקוח.

ידוע כמה ילדי רחוב יש בהודו?

אין מספרים רשמיים, אך על פי ההערכה יש כ-40 מיליון ילדי רחוב.

איך מתחילים פרויקט כזה?

כשהקימו את הארגון לפני כ-19 שנה לא ידעו היכן כדאי שהוא יוקם, והחלו לחפש מקומות שונים. אנשים טובים סייעו בכסף והקצו מקום כדי לקיים את הארגון.

מיהם למעשה הילדים הללו? מה הרקע שלהם?

למרבית הילדים יש הורים, אך הם אינם מתפקדים ואינם מעורבים. ההורים הרבה פעמים לא עובדים, מגיעים משכונות מצוקה, וחלקם אף משתמשים בסמים. יש כמובן גם ילדים עזובים לחלוטין, ללא הורים כלל.

הגעתי לעיר דלהי וביקשתי להתחקות אחר התופעה הכואבת מזוית קצת שונה. רציתי להבין אם יש תקווה לילדים הללו, לפחות לחלקם. כחלק מכך קיימתי ריאיון עם סנג'אי גופטה, מראשי ארגון צ'טנה (Chetna) ההודי, אשר מסייע לאלפי ילדי רחוב ברחבי הודו ומנסה לנתבם אל תוך מערכת חינוכית שהוקמה לטובתם.

את הריאיון התחלתי לפני כשנתיים, בביקורי במשרדו של מר גופטה בדלהי. משם המשכתי לסיור ולמפגש עם ילדי רחוב ומורותיהם באחד מבתי הספר של הארגון, וסיימתי אותו מרחוק בימים אלה, עת קיבלתי את תמונת המצב של הילדים הללו בימי הקורונה. הקורונה הפילה חללים רבים ברחבי הודו, ודווקא בנקודה זו יש הפתעה מעניינת בכל הקשור לילדי הרחוב.

① סנג'אי גופטה, מראשי ארגון צ'טנה. הארגון שם לו כמטרה עליונה את הצלת ילדי הרחוב של הודו וחינוכם. כ-20,000 ילדים מטופלים על ידי הארגון.
②③ ילדים באחת משכונות העוני של הודו. חלק מהם נדרשים להביא כסף להורים בתמורה לקבלת מזון.

ילדי הרחוב בהודו הם תופעה שכיחה וכואבת. מיליוני ילדים קטנים משוטטים ברחובות הערים בבגדים בלויים, כשהם מזוהמים ומוזנחים, ולעיתים קרובות אף חולים ופגועים. הילדים הללו מסתובבים בין רכבים בכבישים סואנים, פושטים יד לעבר כל מי שחולף על פניהם בבקשה לקבל ולו כמה רופים. לעיתים הם נושאים כלי נגינה בידיהם או מבצעים ריקוד באמצע הכביש, הכול כדי למשוך תשומת לב ולקבל מעט כסף. לא אחת הם מקפחים את חייהם או מנוצלים בדרכים האכזריות ביותר שניתן רק לדמיין.

כשהסתובבתי בדלהי, ולא רק בדלהי, ראיתי ילדים עזובים, בבגדים בלויים, רצים בחצות הלילה ברחובות בין מכוניות ומקבצים נדבות.

יש הרבה הורים ללא עבודה, והם שולחים את הילדים שלהם לקבץ נדבות. אין להם מקור הכנסה אחר. זה הרי הכי קל להפעיל את הילדים שיביאו כסף מהרחוב. הם מביאים את הכסף ובתמורה מקבלים מזון.

איך לוקחים ילד רחוב, שזה למעשה הפך להיות אורח חיינו, ומביאים אותו לכיתת הלימוד של צ'טנה?

כל ילד רוצה ליהנות מהילדות שלו, גם אם הוא ילד רחוב. אנחנו דואגים להם ומעניקים להם אהבה, משחקים איתם ומאפשרים להם לרכוש השכלה. הם יכולים ליצור ולצייר, וככה אנחנו בונים את האמון שלהם כלפינו. הם באים לנקודת איסוף בעיר, ואנחנו לוקחים אותם למרכזים שלנו. כך אנחנו יוצרים רשת שבה ילד מביא ילד, והשמעה עוברת ביניהם.

ריאיון אחד בחודש | עמרי גלפרין

יש לכם מקום שהם ישנים בו או שתמיד אחרי בית הספר הם חוזרים לרחוב או לבתיהם?
לא, הם לא ישנים כאן, אבל לפחות יש להם אפשרות להגיע לכאן, ללמוד ולקבל מזון.

אז יכולה להיות סיטואציה שבה הם באים בבוקר לבית הספר, ואחרי הצהריים חוזרים לרחוב, ועוד יותר מזה, הולכים בין רכבים ומתחננים לנדבה?
כן, הרבה עושים זאת, אבל אני שמח לבשר שלמדנו לצמצם את התופעה הזאת.

יש רקע דתי או מעמדי מוגדר לילדים הללו?
זו שאלה חשובה, וגם חשוב לי לומר שיש אצלנו ילדים ממעמדות שונים ודתות שונות.

הלימודים כאן יכולים להוביל להצלחה או שגורלם של הילדים ידוע מראש?
יש תקווה. ישנם ילדים שלאחר התהליך אצלנו מועברים לבתי ספר רגילים, והם מצליחים להיקלט ולהשתלב בהם.

איך הקשר בבתי הספר הרגילים בין "ילדי הרחוב" לשאר הילדים? האם הקליטה שלהם מצליחה?
זה לפעמים קשה. הורים לא תמיד אוהבים את זה שילדי רחוב נמצאים עם ילדיהם באותה הכיתה. גם ההישגים שלהם לא מהגבוהים, אבל עדיין יש כאלה שמשתלבים.

אתה כבר 19 שנים בארגון הזה, ולמעשה יש לך פרספקטיבה לראות מה קורה עם הילדים בבגרותם.
נכון. יש הרבה ילדים שסיימו בית ספר, יש כאלה שגם סיימו אוניברסיטה בהצלחה. זה גורם לנו לרצות להציל עוד ועוד ילדים. הבוגרים הם אנשים בעלי קשר עמוק לצרכים אנושיים.

- ① בבתי הספר של ארגון צ'טנה זוכים הילדים לארוחה חמה ומזינה.
- ② ההבדל בין יום הלימודים שמנהיג הארגון לבין חיי הילדים בשעות שלאחר בית הספר יכול להיות תהומי, שכן בשעה שהם חוזרים הביתה חלקם נדרשים לצאת אל הרחוב בבגדים בלויים ולהתחנן לנדבה מהעוברים והשבים.
- ③ ילדת רחוב מסתובבת על כביש סואן בין מכוניות בעיר דלהי, מבצעת ריקוד בתקווה לקבל מעט רופים. במקרים רבים הילדים הללו "מופעלים" על ידי בני משפחותיהם.

4

איך המוות שלו השפיע עליך?

הוא לא הילד היחיד שמת. היו ילדים שמתו בקרבות רחוב, תאונות ומעוד סיבות. אבל הילד הזה היה קרוב לליבי ותמיד יישאר לו מקום אצלי בלב. זה לא קל, אך אנחנו חייבים להתקדם כי יש עוד המון ילדים אחרים שזקוקים לסיוע שלנו.

באמצע הריאיון הוציא מר גופטה ממגירה שבשולחנו עיתון, והציג לי אותו.

תראה, זה מגזין שנקרא "באלאקנאמה", שנכתב על ידי הילדים ויוצא אחת לחודש. בקרוב נגיע לגיליון ה-100 שלו. הילדים חולקים את סיפוריהם בינם לבין עצמם וכן עם הקוראים של המגזין. הוא נכתב בהינדית, אבל אנחנו מפיצים אותו גם בעולם ודרך אתר האינטרנט של המגזין, ולפיכך הוא מתורגם גם לאנגלית.

אם מישהו מישראל רוצה להתנדב כאן, האם זה ניתן?

בהחלט. הארגון נעזר גם במתנדבים מרחבי העולם. יש לנו כ-100 מתנדבים מדי שנה. אם הם נשארים לתקופות ארוכות, אנחנו אפילו מסייעים להם בקבלת ויזה. הם יכולים ללמד את הילדים או לשחק איתם. הקליטה הבאה של המתנדבים תהיה כנראה רק החל ממרס 2022.

איך נעשה הקשר בין המתנדבים לילדים? הרי הילדים לא דוברים אנגלית.

הילדים אוהבים ללמוד אנגלית, אבל תמיד קל ליצור איתם קשר מהמקום האנושי. כשילדים רואים אותך צוחק, הם צוחקים איתך, וכך כבר נוצר קשר חיובי, ומשם הכול אפשרי.

יש לך כ-20,000 ילדים, להם יש ודאי הרבה חלומות ולך יש הרבה אחריות.

יש ילדים שתולים בנו תקווה, וזה לא משנה אם הם באים לחודש או לשנה. יש לנו חזון עבור הילדים הללו. הם מצפים שנמלא את משאלתם. הראייה שלנו מתייחסת לכל הילדים בעולם, בתקווה שיחיו חיים טובים יותר.

לאחר הריאיון המשכתי לאזור עם רחובות צפופים במיוחד, לשכונה צדדית בדלה, מלווה באחת המורות ששמה שהנו הפתה, שגם היא עצמה הייתה ילדת רחוב ושיקמה את חייה, וכעת היא עובדת למען הילדים הללו. שהנו היא בחורה צעירה בתחילת שנות ה-20 לחייה,

הסביר שהוא בא ממשפחה מרוסקת והוא ראה את אביו רוצח את אימו, ומאז הוא החל לגור ברחוב. הכול בגלל מה שחוווה. כשהתחלנו לעבוד עם בהנו הוא היה אגרסיבי ולימד את שאר הילדים דברים רעים, אבל בתוכו היה טוב והיינו צריכים רק למצוא את הנקודה הזאת אצלו. הוא השתלב, סידר דברים בכיתה, והחל לגלות אחריות, ולאט לאט הגענו אליו. בהמשך הוא למד אצלנו והחל להרגיש בטוח.

כשמענו את הסיפור שלו זה היה מבהיל, איך אביו תמיד היכה את אימו, אנס אותה ולבסוף רצח אותה. זה שבר את הילד האומלל. משם הוא הגיע לרחוב, וברחוב הוא למד להסניף. ברחוב הוא גם נוצל מינית. כשאתה מגיע לרחוב בשביל להשיג דברים אתה חייב להגיע להסכמות עם אנשים נוספים ולוותר על דברים מסוימים. הוא היה בודד לחלוטין במשך ימים שלמים. כששאלתי אותו איך הוא ישנה את התנהגותו ומה הוא בדיוק רוצה, הוא השיב לי שהוא רוצה ללמוד אנגלית ומחשבים וכשהוא יהיה גדול ירצה לעזור את דלהי ולראות מקומות נוספים. אז חשפנו אותו לאפשרויות, לימדנו אותו אנגלית ואפילו קצת מחשבים. בהנו היה איתנו כמה שנים, אך לצערי היום הוא כבר לא בין החיים, הוא מת ממחלת ריאות לאחר שהסניף דבק תקופה ארוכה כל כך בילדותו וחי בתנאי זוהמה. אבל הוא היה עם המון רצון טוב. הוא רק אחד מהסיפורים שלנו כאן. הוא נפטר בשנת 2018.

1

2

מעניין אותי לשאול על סיטואציה רגילה מהחיים: מה קורה אם יש ילד רחוב חולה או אפילו צריך ניתוח?

יש לנו מרכזי בריאות בהודו שהם בחינם, גם כאן בדלהי. הבעיה היא עם הגישה: מי ייקח את ילדי הרחוב הללו לבית החולים? הרי הם לא יכולים ללכת לבדם. אז לפעמים אנשים טובים יוצרים חיבור עם גורמים מטפלים שזה תפקידם.

אני מניח שאתה נתקל באירועים שמחים, אבל גם קשים ועצובים.

יש הרבה סיפורים שמחים. למשל, לקחנו ילד רחוב בהודו שמכר מגזינים, כשהיה בן עשר לערך. הוא שולב בבית ספר, עשה תואר ראשון ויש לו היום משפחה משלו והוא אפילו רכש דירה ומכונית. זו דוגמה מצוינת להצלחה.

אם ניקח לדוגמה ילד בודד, ללא הורים ואחים, בעולם קשה שזכה, איך ילד כזה שורד לבדו מגיל קטן? כיצד הוא יוצר קשרים עם אנשים? ממי הוא שואב דוגמה?

הנה לך סיפור על ילד ששמו בהנו, שהיה בן עשר ועמד תמיד ליד מקדש והסניף דבק. כשהוא בא אלינו שאלנו למה הוא עושה את זה והוא

- 1 "ילד מבאי ילד" זו שיטת הגיוס האפקטיבית ביותר של ילדי הרחוב בבואם לספסל הלימודים של הארגון.
- 2 רשימת מקצועות הלימוד במוסדות של צ'טנה מגוונת. מעבר ללימודים, בשביל להגיע ללב הילדים מבצעים המורים כמה פעולות בונות אמון מהנות, כגון משחק, ריקוד ושירה.
- 3 "באלאקנאמה", ריחון ייחודי שאותו כותבים הילדים בעצמם והוא משוקק ברחבי הודו וכן בעולם. המגזין כתוב בהינדית ומתורגם לאנגלית.
- 4 המורה שהנו הפתה הייתה ילדת רחוב, והפכה למורה של תלמידים שהם בעצמם ילדי רחוב. היא אישה עם חזון, ששואפת להציל כמה שיותר ילדים ולהוביל אותם לחיים עם משמעות ביטחון.

ילדי הרחוב ועל ארגון צ'טנה. לאחרונה יצרתי קשר עם סנג'אי גופטה, והמשכנו את הריאיון.

מר גופטה, איך אתם מתמודדים בימים אלה עם הקורונה? האם אתם ממשיכים לקדם את הארגון ואת הטיפול בילדים או שעצרתם?

החל ממרס 2020 היינו בסגר מלא ברחבי הודו לכמה חודשים. אז שאלנו את עצמנו כיצד ממשיכים מכאן, כי יש לנו מגוון של ילדים, גם כאלה ללא בתים. ניסינו לעשות את המיטב באמצעים שעומדים לרשותנו. המעורבות הראשונה שלנו הייתה בהעברת המסר לילדים: הישארו בבתים ושמרו על מרחק מאנשים כדי לא להידבק בנגיף. אז מה שעשינו היה למעשה שימוש במכשירים הסלולריים כמה שניתן. הגענו ל-700-800 ילדים שיש למישהו במשפחתם מכשיר נייד חכם. סייענו להם לטעון את המכשיר בג'יגה בייטים כדי שיוכלו להשתמש בו. אבל המספר של הילדים שהשתתפו היה בפועל גדול הרבה יותר, כי סביב ילד שהשיג מכשיר נייד ופתח את המצלמה לטובת הלימודים,

① ילד רחוב שעובר בין ריקשות ומושיט ידו בבקשה לקבל מעט כסף. בכל פעם שנתקלים בתופעה העצובה הזאת, הלב נקרע מחדש.

② הילדים שמגיעים להתחנך בבתי הספר של הארגון הם בני ובנות דתות מגוונות, ובכיתת הלימוד מציינים זאת ומחנכים אותם לחלוק כבוד לאדם באשר הוא אדם.

③ ילדי הרחוב משחקים "קארום בוארד" בבית הספר. זהו משחק פופולרי מאוד בהודו שמזכיר במקצת ביליארד, אם כי משחקים עם האצבעות ולא עם מקלות.

שפניה העייפות מעידות על מורכבות חייה, שהחלו כילדת רחוב שהסתובבה מוזנחת ברחובות בעת שהוריה מנסים להתקיים מתפירת בדים. למזלה הגיעה לארגון בהיותה ילדה, וחייה שוקמו.

בבית הספר נראים הילדים הקטנים כשהם לבושים יפה במדי בית הספר, נקיים ומקבלים ארוחה חמה, אך ברגע שהלימודים מסתיימים, בשעת צוהריים, הם פשוט חוזרים למקום שממנו הגיעו - אל הרחוב הסואן, אל בין המכוניות הצופרות והסכנות האורבות להם בכל פינה. לשמחתי הייתה לי ההזדמנות לשחק איתם מעט ולהתוודע אל חדות החיים הטבעית והקסומה של מרביתם, למרות הסיפורים הקשים שסיפרו לי עליהם.

כמה ימים אחרי שעזבתי את דלהי פרצה מגפת הקורונה, והחלטתי להמתין עם פרסום הריאיון ולראות מה תהיה ההשפעה של המגפה על

1

התקבצו עוד שלושה או ארבעה ילדים. כך שגם בתקופות הקשות של הקורונה לא הפסקנו את העבודה אפילו לא ליום אחד, ואנחנו עדיין עובדים וממשיכים במשימה.

איך השפיעה המגפה על הילדים?

בהתחלה, כשהוכרזה המגפה, הילדים התבקשו להישאר בבתיהם, לא להיפגש עם חברים ולא להתקרב לזרים. גם בהספקת המזון הייתה בעיה קשה, ולעיתים הם אכלו רק ארוחה אחת ביום. רבים מהילדים לא החליפו בגדים ימים רבים. כמובן התעוררו בעיות, גם כאלה של לחץ נפשי. אבל כעת המצב השתפר משמעותית, אם כי עדיין יש לנו יותר מ-8,000 משפחות שאנחנו תומכים בהן עם מוצרי מזון בסיסיים: קטניות, קמח, סוכר, תה, מזון לתינוקות, וככה הם שורדים את המגפה.

הבנתי שהייתה תנועה של אנשים החוצה מהערים הגדולות אל אזורים כפריים. זה נגע גם בככם?

נכון, הרבה משפחות עניות שהבינו שהמגפה יכולה להרוג, בייחוד במגע עם אנשים, פשוט החליטו לעזוב את האזורים הצפופים, ויש כאלה שהתרחקו אפילו 800 ק"מ מדלהי ברגל. לקח להם ימים רבים ללכת עד שהגיעו ליעדם.

תקופה מאתגרת ממש.

נכון, ועדיין יש לי חדשות טובות לספר לך. היו מעט מאוד חללים מקרב המשפחות של ילדי הרחוב ומקרב הילדים עצמם, וזה ממש נס. משום מה דווקא המשפחות העשירות נפגעו יותר משמעותית. זה לא מחקר מבוסס, אבל לדעתי הקורונה התקשתה לפגוע באנשים עם מערכת חיסון חזקה טבעית, מכורח נסיבות חייהם של ילדי הרחוב וסביבת מגוריהם.

לאחרונה החלו ילדי הרחוב לחזור לבתי הספר של הארגון, עם יותר תקווה לעתיד, אך עדיין עם אתגרים עצומים להם, לארגון צ'טנא ולחברה ההודית בכלל.

חוצים לקרוא עוד על הארגון, להתנדב או לתרום: www.chetnango.org
להצעות לראיונות מיוחדים למדור, כתבו לעמרי: omrigalperin@gmail.com

1 אין נתון מדויק לגבי מספר ילדי הרחוב בהודו. הערכות מדברות על מספר עצום של כ-40 מיליון ילדים!

2 סמטה צרה בשכונת עוני. ילדי רחוב רבים מתגוררים באזורים מעין אלה. השכונות הללו מסקרנות תיירים, וישנן חברות שלוקחות אותם לסיור מאורגן ובטוח בשכונות אלה. אני הצטרפתי לטיול עם חברת Reality tours and travel.

3 בחלק מהמקומות שמהם הילדים מגיעים אין מים זורמים, וכשרוצים להתקלח צריכים למלא דליים במרכזי מילוי.